

Diagnosing of the Micro and Home Enterprises Plans of the Imam Khomeini Relief Committee in Golestan Province

Mohammadreza Mahboobi*: Associate professor, department of agricultural extension and education, college of agricultural management, Gorgan university of agricultural sciences and natural resources, Gorgan, Golestan, Iran. mahboobi47@gmail.com

Mahdiye Bagheri: MA in agricultural extension, department of agricultural extension and education, college of agricultural management, Gorgan university of agricultural sciences and natural resources, Gorgan, Golestan, Iran. mahdiyebagheri074@gmail.com

Gholamhossein Abdollahzade: Associate professor, department of agricultural extension and education, college of agricultural management, Gorgan university of agricultural sciences and natural resources, Gorgan, Golestan, Iran. abdollahzade1@gmail.com

Abstract

Introduction: The success of employment plans requires identifying and strengthening strengths and opportunities and, identifying and removing weaknesses and threats in those plans. This research has been conducted to diagnose the micro and home enterprises plans of the Imam Khomeini Relief Committee IKRC in Golestan Province.

Methods: This was an applied survey method research. The statistical population of the study consisted of all one thousand-nighty-one clients of IKRC in micro and home enterprise plan in 2018, in Golestan province, three hundred twenty-one of whom were randomly selected as the research sample. The research instrument was a questionnaire and its face validity was determined by reviewing the views of the faculty members and the experts of the IKRC. The content validity of the research tool was determined using content validity ratio and content validity index, in which the value of the content validity ratio was eighty-eight hundredths and the value of the content validity index was eighty-four hundredths. The reliability of the questionnaire by calculating the Cronbach's alpha of the strengths, weaknesses, opportunities, and threats was 0.889, 0.894, 0.818 and 0.837, respectively. Data were analyzed using the SWOT method with SPSS22 and Excel software.

Results: The most important strength was using the workforce of other family members and creating a family work background; the most important weakness was insufficient information and technical skill of the clients to start the business; the most important opportunity was providing free technical and vocational training and the most important threat was imports of similar products at a lower price.

Conclusions: The micro and home enterprise plans of the IKRC in Golestan Province have some weaknesses and some opportunities, henceforth; we need to utilize some strategies that seek to overcome the weaknesses of the plan to find new opportunities.

Keywords

Diagnosing

Employment Plans

Imam Khomeini Relief Committee

*Corresponding Author
Study Type: Original
Received: 29 Dec 2018
Accepted: 30 Aug 2019

Please cite this article as follows:

Mahboobi M, Bagheri M, and Abdollahzade G. Diagnosing of the micro and home enterprises plans of the imam khomeini relief committee in golestan province. Quarterly journal of social work. 2019; 8 (2); 24-32

آسیب‌شناسی طرح کسب و کارهای خرد و خانگی کمیته امداد در استان گلستان

محمدرضا محبوبی*: دانشیار، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان، گروه ترویج و آموزش کشاورزی، دانشکده مدیریت کشاورزی، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان، ایران. mahboobi47@gmail.com

مهديه باقری: کارشناس ارشد، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان، گروه ترویج و آموزش کشاورزی، دانشکده مدیریت کشاورزی، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان، ایران. mahdiyebagheri074@gmail.com

غلامحسین عبدالله‌زاده: دانشیار، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان، گروه ترویج و آموزش کشاورزی، دانشکده مدیریت کشاورزی، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان، ایران. abdollahzade1@gmail.com

واژگان کلیدی

آسیب‌شناسی

طرح‌های اشتغالزای

کمیته امداد امام خمینی (ع)

چکیده

مقدمه: موفقیت طرح‌های اشتغالزای نیازمند شناسایی نقاط قوت و فرصت و تقویت آن و شناسایی نقاط ضعف و تهدید و رفع آن است. این پژوهش با هدف آسیب‌شناسی طرح کسب و کارهای خرد و خانگی کمیته امداد امام خمینی (ع) در استان گلستان انجام شد.

روش: پژوهش از نوع کاربردی و روش آن پیمایشی بود. جامعه آماری تمامی مددجویان کمیته امداد در طرح‌های اشتغالزای کشاورزی، دامپروری و صنایع دستی استان گلستان در سال ۱۳۹۷ به تعداد یک هزار و هشتصد و نود و یک نفر بود که سیصد و بیست و یک نفر از آنان به صورت تصادفی به عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار پژوهش، پرسشنامه محقق ساخته بود. روایی صوری ابزار با بررسی دیدگاه‌های اعضای هیات علمی و کارشناسان کمیته امداد و روایی محتوایی آن با استفاده از نسبت اعتبار محتوا و شاخص اعتبار محتوا تعیین شد که مقدار نسبت اعتبار محتوا هشتاد و هشت صدم و مقدار شاخص اعتبار محتوا هشتاد و چهار صدم به دست آمد. پایایی پرسشنامه با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ برای نقاط ضعف، قوت، تهدید و فرصت به ترتیب هشتصد و نود چهار هزارم، هشتصد و هشتاد و نه هزارم، هشتصد و سی و هفت هزارم و هشتصد و هجده هزارم به دست آمد. داده‌ها با استفاده از روش سوات SWOT و به کمک نرم افزار SPSS22 و Excel مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

نتایج: مهمترین نقطه قوت طرح استفاده از نیروی کار سایر اعضای خانواده و ایجاد زمینه کار خانوادگی، مهمترین نقطه ضعف ناکافی بودن اطلاعات و مهارت‌های فنی و تخصصی مددجویان جهت راه‌اندازی کسب و کار، مهمترین فرصت، فراهم بودن زمینه برخورداری از آموزش‌های رایگان فنی و حرفه‌ای و مهمترین تهدید واردات بی‌رویه محصولات مشابه با قیمت کمتر بود.

بحث و نتیجه‌گیری: طرح‌های اشتغالزای کمیته امداد در استان گلستان دارای نقاط ضعف، قوت و فرصت‌ها است، از این رو باید راهبردهایی را برگزید که به دنبال چیره شدن بر نقاط ضعف طرح برای یافتن فرصت‌های جدید باشد.

* نویسنده مسئول

نوع مطالعه: پژوهشی

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۱۰/۰۸

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۰۶/۰۸

محمدرضا محبوبی، مهديه باقری و غلامحسین عبدالله‌زاده. آسیب‌شناسی طرح کسب و کارهای خرد و خانگی کمیته امداد در استان گلستان. فصلنامه مددکاری اجتماعی، ۱۳۹۸؛ ۸(۲): ۳۲-۲۴

نحوه استناد به مقاله:

مقدمه

کشور ایران با داشتن جمعیتی هوشمند و مستعد و منابع طبیعی فراوان، تولید ناخالص پایینی دارد و نسبت قابل توجهی از نیروهای جوان و تحصیل کرده‌اش از نعمت اشتغال محرومند، به همین دلیل ناگزیر به تاکید بر اولویت ایجاد کار در سطوح مختلف است. (۱) یکی از راه‌های مقابله با بیکاری و کاهش آن، خوداشتغالی است. خوداشتغالی فعالیت بخش خصوصی و غیررسمی اقتصاد است که می‌تواند تاثیر زیادی در کاهش بیکاری داشته باشد. (۲) به‌منظور تحقق این امر دستگاه‌های حمایتی سعی دارند تا با فراهم آوردن زمینه اشتغال برای افراد تحت پوشش، امکان خودکفایی آن‌ها را فراهم نمایند که در این میان کمپته امداد به‌عنوان گسترده‌ترین دستگاه حمایتی در چارچوب طرح اشتغال و خودکفایی این هدف را دنبال می‌کند. (۳) از جمله فعالیت‌های این نهاد تشویق به ایجاد کسب و کارهای خرد و خانگی است که مجموعه فعالیت‌های تولیدی، خدماتی و یا اقتصادی را در بر می‌گیرد و با شرایط و ضوابط مشخص به‌صورت انفرادی، خانوادگی و جمعی برای ایجاد یا توسعه اشتغال و خودکفایی مددجویان از طریق پرداخت تسهیلات مالی اجرا می‌گردد. (۴) به‌طور کلی، راه‌اندازی و توسعه کسب و کارهای خانگی با چالش‌ها و موانع متعددی مواجه است که از جمله می‌توان به این موارد اشاره کرد. **نبود طرح کسب و کار مناسب:** طرح کسب و کار، راهنمای اقدامات کارآفرین و معیاری برای عملکرد کارآفرین است. اما نشانگرهایی نیز وجود دارند که کسب و کار خانگی فاقد یک طرح و برنامه مناسب می‌باشند. این نشانگرها عبارتند از: نبود اهداف قابل دستیابی، نبود محدودیت زمانی برای انجام کارها، نبود اولویت‌ها و نبود گام‌های عملی. (۵) **پایین بودن سطح تجربه و تخصص:** به‌طور کلی فقدان تجربه منجر به شکست خواهد شد، مگر آن که کارآفرین بتواند دانش لازم را کسب کند یا با شخصی که آن دانش را دارد، هم‌گروه شود. از آن جا که بسیاری از کارآفرینان ابتدایی، نظرات بلند پروازانه دارند و در مورد کار خود نیز تجربه زیادی ندارند، با شکست مواجه می‌شوند. (۵) **دسترسی نداشتن به بازار مناسب:** یکی از مشکلات اساسی کارآفرینان عدم شناسایی یک بازار مناسب در طرح کسب و کار می‌باشد که این مهم به دلیل انحصار طلبی بازار در گرو شرکت‌های بزرگ، نوسانات شدید در عرضه و تقاضا، رقابت یارانه‌ای از سوی شرکت‌های دولتی، فقدان مکانیزم‌های بازار و دسترسی نداشتن به کانال‌های توزیع ملی و بین‌المللی و موارد دیگر به‌وجود می‌آید. (۶) **موانع ناشی از دسترسی نداشتن به اطلاعات و منابع اطلاعاتی:** زمینه‌های اطلاعاتی چون اطلاعات بازاریابی، اطلاعات سرمایه‌گذاری، اطلاعات علمی و تکمیلی و اطلاعات در مورد مشتریان احتمالی به‌عنوان ضرورتی برای تدوین و کاربردی نمودن یک طرح تجاری مناسب می‌باشد. این مشکلات می‌تواند به‌دلیل توجه صرف به اطلاعات و گزارشات رسمی، غفلت از دریافت اطلاعات مستقیم در بازار و تاکید بر آمار و اطلاعات گذشته، به‌وجود آید. (۶) **تامین نشدن اعتبار مالی جهت سرمایه‌گذاری کسب و کار خانگی:** بانک‌ها مهم‌ترین تامین‌کننده اعتبار و تسهیلات طرح‌ها در کشور محسوب می‌شوند، این موضوع در حالی است که به دلیل افزایش مطالبات معوق و بدهی‌های دولت به سیستم بانکی، بانک‌ها در وضعیت مناسبی به سر نمی‌برند و سیاست‌ها هم نمی‌تواند سرنوشت جالبی برای اجرای طرح‌های اشتغال‌زا در کشور داشته باشد و همین موضوع باعث شده که سرنوشت اجرای طرح مشاغل خانگی در ابهام بماند. (۷) **موانع قانونی:** توسعه کسب و کار خانگی، نیازمند وجود قوانین صریح و روشن جهت اعتلای بخش صنعت و تولید و وجود قوانین به‌منظور حمایت از این طرح‌ها در مقابل انحصار طلبی‌های تحمیلی از سوی شرکت‌های بزرگ است. برخی از موانع قانونی کسب و کار خانگی: نامشخص بودن نحوه چتر حمایتی بیمه برای افراد تحت پوشش مشاغل خانگی و قوانین مالیاتی است. (۸، ۹ و ۱۰)

نتایج تحقیقات مختلف نیز بیانگر چالش‌ها و موانع متعدد راه‌اندازی و توسعه کسب و کارهای خانگی است، از جمله این که تقی‌بیگی و همکاران ۲۰۱۴ مهمترین موانع توسعه مشاغل خانگی روستایی را به ترتیب موانع شخصیتی، فردی، اقتصادی، خانوادگی (۱۱) و میرلطفی و همکاران ۲۰۱۴ مشکل خرید ارزان قیمت محصولات تولیدی و حمایت نکردن مسولان و نبود حمایت مالی و موانع قانونی ذکر کرده‌اند. (۱۲) نجفی و صفا ۲۰۱۴ نبود طرح کسب و کار مناسب، نبود تجربه و تخصص لازم در روستاییان، عدم دسترسی مناسب روستاییان به بازار، دسترسی نداشتن به اطلاعات و منابع اطلاعاتی، تامین نشدن اعتبار مالی جهت سرمایه‌گذاری کسب و کار خانگی (۱۳) و کیاکجوری و رودگرزاد ۲۰۰۹ نبود طرح کسب و کار مناسب، نبود تجربه و تخصص، دسترسی نداشتن به بازار مناسب، موانع ناشی از دسترسی نداشتن به اطلاعات، تامین نشدن اعتبار مالی برای سرمایه‌گذاری کسب و کار خانگی و موانع قانونی را از جمله موانع و چالش‌های توسعه کسب و کارهای خانگی

برشمرده‌اند. (۵) سعدی و حیدری ۲۰۱۳ مشکلات کسب و کارهای خانگی را پنج عامل ضعف حمایت‌های دولتی، مشکلات و چالش‌های مدیریتی، ضعف برنامه‌ریزی، مشکلات اقتصادی و تولیدی و ضعف خلاقیت و کارآفرینی، می‌دانند. (۱۴) آگهی و همکاران ۲۰۱۲، مهمترین متغیرهای توسعه مشاغل خانگی را کسب استقلال مالی و کاهش وابستگی به دیگران، داشتن مهارت، تخصص و تجربه و معرفی و دیدار با الگوها و افراد موفق دانسته (۱۵) و عبدالله‌زاده و همکاران ۲۰۱۴ تحصیلات، تجربه کار قبلی، قصد خوداشتغالی، کسب مهارت‌های عملی کسب و کار و انگیزه خوداشتغالی را بر احتمال خوداشتغالی دارای تاثیر مثبت دانسته‌اند. (۱۶)

ولش و یانگ ۱۹۹۳ موانع اصلی راه‌اندازی کسب و کار را مقررات بیش از حد دولت، نرخ بالای مالیات و افزایش تورم (۱۷) و مامبولو ۲۰۰۲، کمبود سرمایه و مشکلات در تامین منابع مالی، زیرساخت‌های ضعیف، مشکلات در سخت‌افزار تکنولوژی و تامین قطعات یدکی آن و مشکلات در تهیه مواد خام می‌دانند. (۱۸) کاتارباویا ۲۰۰۷ مهمترین موانع اداری توسعه کسب و کارهای کارآفرینانه را شامل فقدان یا کمبود سرمایه در گردش و منابع مالی، عدم کفایت توسعه زیرساخت بازار، کمبود دانش، مهارت و تجارب و مدیریت کسب و کار، فساد اداری و منعکس نکردن مساله‌های فراروی کسب و کارها توسط رسانه‌های ارتباط جمعی ذکر نموده است. (۱۹) تامبونان ۲۰۰۸ کمبود سرمایه، دشواری در تامین مواد خام، دسترسی نداشتن به اطلاعات قابل اعتماد کسب و کار،

مشکلات بازاریابی و توزیع، قابلیت‌های تکنولوژیکی پایین، هزینه‌های بالای حمل و نقل، مشکلات ارتباطی، مشکلات طاقت‌فرسا و هزینه‌بر ناشی از بوروکراتیک به خصوص در زمینه‌ی اخذ مجوزها و نهایتاً سیاست‌ها و قوانینی که باعث رکود بازار می‌شود (۲۰) و کالان‌تاریدیس و بیکا ۲۰۱۱، کوچک بودن بازارهای محلی و دسترسی نداشتن به بازارهای مناسب برای فروش محصولات را مهمترین مانع راه‌اندازی کسب و کارهای خانگی می‌دانند. (۲۱) نتایج تحقیقات مایا و آنتون ۲۰۱۲ نشان داد که شرایط رقابتی سخت، دسترسی پایین به منابع مالی، قیمت بالای نهاده‌های انرژی، نداشتن دسترسی کافی به فناوری‌های مرتبط، نبود ثبات اقتصادی، پایین بودن سطح مهارت مدیران، نبود بازارهای کافی و دسترسی اندک به نهاده‌های تولیدی، مهمترین موانع فراروی کسب و کارهای خرد است. (۲۲) گالوای و کاپاسی ۲۰۱۴ در مطالعه خود بر فراهم نبودن منابع مالی کافی برای راه‌اندازی کسب و کارهای خانگی و نبود شبکه‌سازی و حضور نداشتن تعاونی‌ها و تشکل‌های حمایت‌کننده از کسب و کارهای خانگی، به‌عنوان اصلی‌ترین موانع راه‌اندازی و گسترش کسب و کارهای خانگی تاکید دارند. (۲۳)

در ایران به‌رغم تمام مزیت‌ها و قابلیت‌های متنوعی که برای طرح‌های اشتغالزای کمیته امداد در نظر گرفته شده اما این طرح‌ها در رسیدن به اهداف تعیین شده با مشکلاتی از قبیل دگرگونی سیاست‌های دولت و به‌کارگیری سیاست‌های سلیقه‌ای، ناسالم بودن محیط کسب و کار، بی‌ثباتی مدیران و کارفرمایان دولتی و وجود قوانین نامناسب و غیرحمایتی، مواجه هستند به گونه‌ای که طبق اطلاعات موجود، در استان گلستان از بین نه هزار و دویست و دو طرح خوداشتغالی که توسط کمیته امداد در زمینه‌های کشاورزی، دامپروری و صنایع دستی اجرا شده است، تعداد چهار هزار و ششصد و هفتاد طرح به‌صورت راکد می‌باشد. (۲۴) بدون شک موفقیت این طرح‌ها نیازمند شناسایی مستمر نقاط قوت و فرصت و تقویت آن و مشخص شدن نقاط ضعف و تهدید و رفع آن و ارائه راهبردهایی در جهت کارآمد شدن آن‌ها می‌باشد، تا نتایج آن مورد استفاده مدیران و کارشناسان کمیته امداد جهت برنامه‌ریزی برای بهبود وضعیت طرح‌های اشتغالزا و افزایش عملکردشان قرار گیرد. بر این اساس این پژوهش با هدف آسیب‌شناسی طرح کسب و کارهای خرد و خانگی کمیته امداد امام خمینی (ره) در استان گلستان انجام گردید.

روش

پژوهش حاضر از جنبه هدف، کاربردی، از جنبه جمع‌آوری اطلاعات، توصیفی و براساس میزان نظارت و درجه کنترل از نوع پژوهش‌های پیمایشی است. جامعه آماری شامل تمامی هزار و هشتصد و نود و یک نفر مددجوی کمیته امداد بودند که در طرح‌های خودکفایی کشاورزی، دامپروری و صنایع دستی در استان گلستان شرکت داشتند که سیصد و بیست و

یک نفر از آنان طبق فرمول کوکران به صورت تصادفی به عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند. محل سکونت و اشتغال مددجویان از معاونت اشتغال کمیته امداد استان اخذ و مراجعه حضوری به کلیه نمونه‌ها جهت تکمیل پرسشنامه انجام شد. با هدف پیشگیری از بروز خطا و انجام دقیق و صحیح کار در مرحله جمع‌آوری داده‌ها، سنجش‌های ورود و خروج از مطالعه نیز تعیین شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با کمک نرم افزار SPSS و Excel صورت گرفت و از تحلیل سوات SWOT برای شناخت نقاط ضعف، قوت، تهدید و فرصت‌های طرح‌های اشتغالزا و ارائه راهبرد مناسب استفاده شد. این تحلیل ابزاری برای شناخت تهدیدها و فرصت‌های موجود در محیط خارجی یک سیستم و بازشناسی ضعف‌ها و قوت‌های داخلی آن به منظور سنجش وضعیت و تدوین راهبرد برای هدایت و کنترل آن سیستم است. (۲۷) در این تحلیل پس از فهرست نمودن هر یک از عوامل قوت، ضعف، فرصت و تهدید و نوشتن آن‌ها برحسب ترتیب امتیاز وزن‌دار در سلول‌های مربوط به خود، از محل تلاقی هر یک از آن‌ها استراتژی‌های مورد نظر حاصل می‌گردد. بنابراین همواره این ماتریس منجر به چهار دسته استراتژی تهاجمی-قوت/فرصت، بازنگری-ضعف/فرصت، تنوع-قوت/تهدید و تدافعی-ضعف/تهدید می‌گردد. راهبردهای تهاجمی، به دنبال فرصت‌هایی هستند که نقاط قوت را تقویت کنند، راهبردهای بازنگری، به دنبال چیره شدن بر نقاط ضعف برای یافتن فرصت‌های جدید هستند، راهبردهای تنوع، به دنبال استفاده از نقاط قوت برای کاهش تهدیدها هستند و راهبردهای تدافعی، به دنبال ایجاد تدابیر دفاعی برای کاهش اثرپذیری از نقاط ضعف و تهدیدها هستند. (۲۸)

ملاک‌های ورود و خروج

ملاک‌های ورود: رضایت آگاهانه و علاقه‌مندی مددجو برای قرار گرفتن در مطالعه، توانایی مددجو برای در اختیار گذاشتن کامل اطلاعات مورد نیاز، قرار داشتن فرد مددجو در سامانه اطلاعات اشتغال کمیته امداد استان در قالب طرح‌های خودکفایی کشاورزی، دامپروری و صنایع دستی. **ملاک‌های خروج:** عدم رضایت مددجو از همکاری و قرار گرفتن در مطالعه، ارائه پاسخ ناقص به سوالات پرسشنامه و خارج شدن فرد مددجو از سامانه اطلاعات اشتغال کمیته امداد استان در قالب طرح‌های خودکفایی کشاورزی، دامپروری و صنایع دستی در زمان مراجعه به وی. **ابزار پژوهش:** ابزار پژوهش پرسشنامه محقق ساخته بود که برای طراحی آن علاوه بر اطلاعات حاصل از مشاهدات و بررسی میدانی طرح‌ها و مصاحبه با کارشناسان و مددجویان، از مطالعات آگهی و همکاران ۲۰۱۲، میرلطفی و همکاران ۲۰۱۴، تقی‌بیگی و همکاران ۲۰۱۴ و نجفی و صفا ۲۰۱۴ نیز استفاده شد. بررسی روایی صورتی ابزار پژوهش در یک پانل تخصصی هشت نفره شامل چهار عضو هیات علمی گروه ترویج و آموزش دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان و چهار

نفر از کارشناسان کمیته امداد با هدف تعیین سطح دشواری، میزان عدم تناسب و ابهام عبارات و نارسایی در معانی کلمات انجام شد و نظرات آنان به صورت تغییرات جزئی در پرسشنامه اعمال شد. به این صورت که در نتیجه این بررسی تعداد گویه‌های نقطه قوت از بیست و دو مورد به بیست و پنج مورد و تعداد گویه‌های نقطه ضعف از بیست و دو مورد به بیست و چهار مورد افزایش و تعداد گویه‌های فرصت از چهارده مورد به یازده مورد و تعداد گویه‌های تهدید از هفده مورد به پانزده مورد کاهش یافت. برای ارزیابی کمی روایی محتوا و جهت اطمینان از این‌که مهمترین و صحیحترین محتوا یا ضرورت سوال انتخاب شده است، نسبت اعتبار محتوا و برای اطمینان از این‌که سوالات ابزار به بهترین نحو جهت اندازه‌گیری محتوا طراحی شده است از شاخص اعتبار محتوا^۱ استفاده شد. برای تعیین نسبت اعتبار محتوا پرسشنامه در اختیار هفت نفر با تخصص‌های سه نفر کارآفرین کشاورزی، دو نفر مشاوره شغلی و دو نفر مدیریت قرار گرفت تا نظرات خود را در مورد سوالات ابزار در زمینه نقاط ضعف، قوت، تهدید و فرصت‌های طرح‌های اشتغالزا به صورت ضروری است، ضروری نیست ولی مفید است و ضرورتی ندارد ارائه دهند. پاسخ‌ها بر اساس فرمول CVR محاسبه و با جدول تصمیم‌گیری لاوشی ۱۹۷۵ (۲۵) در مورد حداقل مقادیر CVR برای تعداد متفاوت اعضای پانل انطباق داده شد. با توجه به این‌که مقدار CVR برای تمام سوالات بالاتر از شصت و دو صدم و با میانگین هشتاد و هشت صدم بود، از این نظر سوالی قابل حذف شناخته نشد. بررسی شاخص اعتبار محتوا بر اساس شاخص روایی والتز و باسل ۱۹۸۱ (۲۶) انجام شد. برای این منظور پرسشنامه مجدداً در اختیار هفت نفر متخصص ذکر شده قرار

۱ Content Validity Ratio: CVR

۲ Content Validity Index: CVI

گرفت و از آنان خواسته شد تا نظرات خود را در مورد سوالات ابزار در زمینه نقاط ضعف، قوت، تهدید و فرصت‌های طرح، در سه معیار مربوط بودن، ساده بودن و واضح بودن بر اساس طیف لیکرت چهار قسمتی یک برابر غیر مرتبط، دو برابر تاحدودی مرتبط، سه برابر مرتبط و چهار برابر کاملاً مرتبط بیان نمایند. بدین منظور امتیاز CVI به وسیله مجموع امتیازات موافق برای هر مورد که رتبه سه و چهار بالاترین نمره را کسب کرده بودند بر تعداد کل رای دهندگان یا متخصصین محاسبه شد که برای تمام سوالات میانگین

مقدار شاخص اعتبار محتوا هشتاد و چهار صدم به دست آمد. با توجه به این که طبق نظر والتز و باسل اگر نمره CVI از هفتاد و نه صدم بالاتر باشد روایی محتوای مقیاس مورد تایید می‌باشد، در نتیجه سوالی قابل حذف شناخته نشد و پرسشنامه نهایی با هشتاد و دو سوال شامل هفت سوال مربوط به مشخصات فردی و بیست و پنج سوال مربوط به نقاط قوت، بیست و چهار سوال مربوط به نقاط ضعف، یازده سوال مربوط به فرصت و پانزده سوال مربوط به تهدید مورد استفاده قرار گرفت. سنجش پایایی پرسشنامه با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ در یک نمونه سی نفری خارج از نمونه اصلی انجام شد که مقدار آن برای نقاط ضعف، قوت، تهدید و فرصت به ترتیب هشتاد و نه صدم، هشتاد و هشت صدم، هشتاد و چهار صدم و هشتاد و دو صدم بود.

یافته ها

توزیع فراوانی ویژگی‌های فردی پاسخگویان نشان داد ۳۵/۸٪ از افراد شرکت‌کننده در طرح مرد و ۶۴/۲٪ زن بودند. بیست و هفت درصد افراد شرکت‌کننده در طرح متأهل بودند. میانگین سن پاسخگویان حدود سی و نه سال و ۲۱/۲٪ دارای تحصیلات راهنمایی بودند. ۶۸/۵٪ از مددجویان کمتر از پنج سال تحت پوشش کمیته امداد بودند و دویست و شش نفر ۶۴/۲٪، کمتر از پنج سال سابقه فعالیت شغلی در زمینه دامداری، کشاورزی و صنایع دستی داشتند و صد و پنجاه و پنج نفر ۴۸/۳٪، تاحدی از درآمد طرح‌های اشتغالزای رضایت داشتند.

آسیب‌شناسی طرح کسب و کارهای خرد و خانگی با استفاده از تحلیل سوات انجام شد. با هدف بهره‌گیری مناسب از تحلیل مذکور، در گام اولیه فهرستی که چهار مولفه اصلی این تکنیک یعنی نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدید را پوشش دهد تشکیل شد. صورتی که ابتدا وزن‌دهی هر کدام از گویه‌ها در طیف لیکرت انجام شد، سپس با ضرب تعداد هر یک از گویه‌ها در ارزش هر گویه در طیف لیکرت و جمع آن‌ها، مجموع وزن‌های هر گویه محاسبه شد. در مرحله بعدی درصد یا میانگین وزنی هر عامل نسبت به کل مجموع وزن‌ها محاسبه شد. برای این کار ابتدا مجموع وزن هر عامل در صد ضرب و بر مجموع وزن‌ها تقسیم شد. عدد به دست آمده به صورت صدم نوشته شد و میانگین وزن‌ها محاسبه شد. در گام بعد رتبه هر کدام از گویه‌های مورد نظر تعیین شد و با ضرب این رتبه در میانگین وزن‌ها، وزن نسبی محاسبه شد. نتایج آن بدین شرح بود. **نقاط قوت:** طبق نتایج جدول شماره یک، مهمترین نقاط قوت طرح کسب و کارهای خرد و خانگی به ترتیب اولویت شامل استفاده از نیروی کار سایر اعضای خانواده و ایجاد زمینه کار خانوادگی با وزن نسبی دویست و ده هزارم، افزایش درآمد و رفاه صاحبان کسب و کار با وزن نسبی دویست و سه هزارم، پیشگیری از تمرکز و تداوم ثروت در دست افراد و گروه‌های خاص با وزن نسبی صد و نود و هفت هزارم و استقلال مالی و کاهش وابستگی به سایرین با وزن نسبی صد و نود و سه هزارم بود. **نقاط ضعف:** همان‌طور که در جدول شماره سه آمده است مهمترین نقاط ضعف طرح کسب و کارهای خرد و خانگی به ترتیب اولویت شامل ناکافی بودن اطلاعات و مهارت‌های فنی و تخصصی مددجویان جهت راه‌اندازی کسب و کار با ضریب نسبی دویست و دوازده هزارم، دسترسی محدود مددجویان به منابع مالی و اعتباری برای راه‌اندازی کسب و کار و تمایل کمتر مددجویان به راه‌اندازی کسب و کار مستقل و عدم آشنایی مددجویان به روش‌های تبلیغاتی برای فروش و عرضه محصول تولیدی به بازار مصرف با ضریب نسبی دویست و یازده هزارم و ناکافی بودن مدت زمان چهارساله حمایت‌های کمیته امداد از مددجویان با ضریب نسبی دویست و ده هزارم بود. **فرصت‌ها:** با توجه به جدول شماره سه مهمترین فرصت‌های پیش‌روی طرح کسب و کارهای خرد و خانگی به ترتیب اولویت شامل فراهم بودن زمینه برخورداری از آموزش‌های رایگان فنی و حرفه‌ای با ضریب نسبی چهارصد و شصت هزارم، وجود حمایت‌های مالی و اعتباری از طریق وام‌های کم بهره توسط کمیته امداد در مراحل اولیه کسب و کار با ضریب نسبی چهارصد و پنجاه و

آسیب‌شناسی طرح کسب و کارهای خرد و خانگی کمیته امداد در استان گلستان

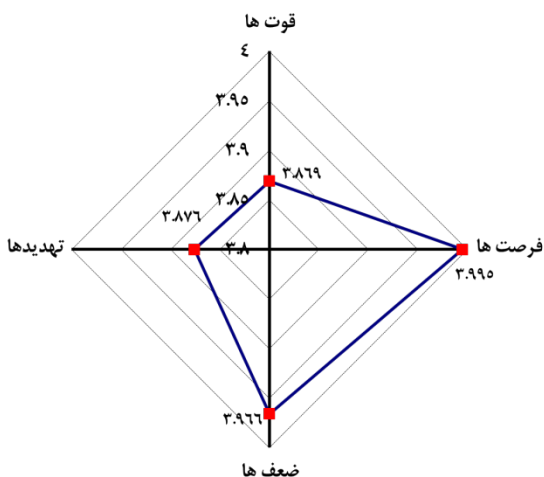
جدول (۳) محاسبه ضرایب فرصت‌های پیشروی طرح کسب و کارهای خرد و خانگی

فرصت‌ها	مجموع وزن‌ها	میانگین وزن‌ها	رتبه نسبی	وزن نسبی
ایجاد فرصت رشد و ارتقای شخصیت مددجویان	۱۳۰۳	۰/۰۹۷	۳	۰/۲۹۲
تجربه کردن کار جمعی و گرفتن در شبکه‌های اجتماعی	۱۱۸۶	۰/۰۸۹	۵	۰/۴۴۳
امکان استفاده از منابع ارزان قیمت محلی	۱۲۲۹	۰/۰۹۲	۴	۰/۳۶۸
برقراری بیمه تامین اجتماعی برای مددجویان فعال	۱۱۹۵	۰/۰۸۹	۴	۰/۳۵۷
معافیت مالیاتی به دلیل کار کردن در فضای محیط زندگی	۱۱۹۶	۰/۰۸۹	۳	۰/۲۶۸
کاهش آسیب‌های اجتماعی ناشی از بیکاری	۱۲۲۵	۰/۰۹۲	۴	۰/۳۶۶
امکان برخورداری از تسهیلات دولتی جهت راه‌اندازی کار	۱۱۸۹	۰/۰۸۹	۴	۰/۳۵۶
فراهم بودن زمینه برخورداری از آموزش‌های رایگان فنی	۱۲۳۰	۰/۰۹۲	۵	۰/۴۶۰
وجود حمایت‌های مالی از طریق وام‌های کم بهره کمیته	۱۲۲۰	۰/۰۹۱	۵	۰/۴۵۶
دسترسی به منابع مالی کمیته برای گسترش کار خانگی	۱۱۹۷	۰/۰۸۹	۴	۰/۳۵۸
بازدیدهای مستمر توسط ناظرین اشتغال کمیته امداد	۱۳۰۶	۰/۰۹۰	۳	۰/۲۷۰
جمع	۱۳۳۷۶	۱		۳/۹۹۵

جدول (۴) محاسبه ضرایب تهدیدهای پیشروی طرح کسب و کارهای خرد و خانگی

تهدیدها	مجموع وزن‌ها	میانگین وزن‌ها	رتبه نسبی	وزن نسبی
نگاه منفی به مددجویان شاغل در کار خانگی	۱۱۸۲	۰/۰۶۸	۴	۰/۲۷۰
پراکندگی مناطق تولیدی و دوری از بازار	۱۱۱۵	۰/۰۶۴	۳	۰/۱۹۱
پشتیبانی ضعیف کمیته بعد از راه‌اندازی کار خانگی	۱۱۰۳	۰/۰۶۳	۳	۰/۱۸۹
رکود بازار مصرف جهت عرضه محصولات تولیدی	۱۱۸۰	۰/۰۶۷	۴	۰/۲۷۰
نبود حمایت بیمه‌ای از کار ایجاد شده مددجویان	۱۱۲۸	۰/۰۶۵	۴	۰/۲۶۰
نبود تعاونی‌های حمایت‌کننده از کارهای خانگی	۱۲۰۱	۰/۰۶۹	۴	۰/۲۷۵
واردات بی‌رویه محصولات مشابه با قیمت کمتر	۱۱۸۲	۰/۰۶۸	۵	۰/۳۳۸
سرمایه‌گذاری نکردن در آموزش، اکتفا به یادگیری تجربی	۱۱۲۶	۰/۰۶۴	۴	۰/۲۵۷
عدم وجود فرهنگ کار جمعی میان مددجویان	۱۱۶۳	۰/۰۶۶	۴	۰/۲۶۶
وجود تصور نادرست در مورد کار خانگی در جامعه	۱۱۴۲	۰/۰۶۵	۳	۰/۱۹۶
سخت‌گیری دستگاه‌های متولی در ارائه مجوز	۱۱۶۳	۰/۰۶۶	۴	۰/۲۶۶
مشکلات دسترسی به بازار مناسب برای فروش	۱۲۲۲	۰/۰۷۰	۴	۰/۲۷۹
دسترسی کم به راه‌های ارتباطی برای فروش	۱۱۴۱	۰/۰۶۵	۴	۰/۲۶۱
خرید ارزان قیمت توسط دلالان	۱۲۱۸	۰/۰۷۰	۴	۰/۲۷۸
وجود واسطه‌های غیر ضروری در به بازاررسانی	۱۲۱۸	۰/۰۷۰	۴	۰/۲۷۸
جمع	۱۷۴۹۴	۱		۳/۸۷۶

نمودار (۱) وضعیت استقرارپذیری عوامل تاثیرگذار طرح کسب و کارهای خرد و خانگی کمیته امداد از دیدگاه مددجویان

شش هزارم، تجربه کار جمعی و فرصت قرار گرفتن در شبکه‌های اجتماعی با ضریب

جدول (۱) محاسبه ضرایب نقاط قوت طرح کسب و کارهای خرد و خانگی

قوت‌ها	مجموع وزن‌ها	میانگین وزن‌ها	رتبه نسبی	وزن نسبی
کمک طرح‌های اشتغالزای به توسعه بازار تولید و مصرف	۱۲۷۹	۰/۰۶۰	۳	۰/۱۸۰
استفاده از نیروی کار سایر اعضای خانواده	۸۹۴	۰/۰۴۲	۵	۰/۲۱۰
کمک طرح‌های اشتغالزای به توزیع عادلانه‌تر درآمدها	۸۰۷	۰/۰۳۸	۴	۰/۱۵۲
پایین بودن خطرپذیری طرح‌ها به دلیل نیاز به سرمایه اندک	۸۷۵	۰/۰۴۱	۲	۰/۰۸۲
عدم نیاز به مجوزهای دست‌وپاگیر	۷۸۶	۰/۰۳۷	۴	۰/۱۴۸
بازگشت امید و شادابی به جامعه هدف	۸۵۸	۰/۰۴۰	۴	۰/۱۶۱
آزادی عمل بیشتر در محیط زندگی	۸۰۴	۰/۰۳۸	۳	۰/۱۱۳
امکان فعالیت پاره‌وقت در طرح‌های اشتغالزای	۸۷۰	۰/۰۴۱	۴	۰/۱۶۴
توان پاسخگویی شتابان به نیازهای مشتری	۸۳۶	۰/۰۳۹	۴	۰/۱۵۷
داشتن فرصت و زمان بیشتر برای انجام بهتر کارها	۷۹۸	۰/۰۳۸	۳	۰/۱۱۳
قابل اجرا بودن این کسب و کارها برای تمام افراد	۷۹۷	۰/۰۳۷	۴	۰/۱۵۰
افزایش درآمد و رفاه صاحبان کسب و کار	۸۶۵	۰/۰۴۱	۵	۰/۲۰۳
استقلال مالی و کاهش وابستگی به سایرین	۸۲۱	۰/۰۳۹	۵	۰/۱۹۳
ساده بودن فرآیند تولید محصول	۸۱۹	۰/۰۳۹	۴	۰/۱۵۴
کمک به کاهش بیکاری و افزایش نرخ اشتغال	۸۳۵	۰/۰۳۹	۴	۰/۱۵۷
افزایش استفاده از فنون و روش‌های تولیدی ساده و محلی	۸۱۴	۰/۰۳۸	۵	۰/۱۹۱
کاهش هزینه‌های مربوط به محل فعالیت به دلیل اجرا در خانه	۸۴۱	۰/۰۴۰	۳	۰/۱۱۹
انعطاف‌پذیری کسب و کارهای خانگی و اجرا با امکانات در دسترس	۹۳۱	۰/۰۴۴	۴	۰/۱۷۵
پایداری‌سازی مشاغل با ارائه مشاوره‌های فنی، تخصصی و دوره‌های آموزشی	۸۵۱	۰/۰۴۰	۴	۰/۱۶۰
پیشگیری از تمرکز و تداوم ثروت در دست افراد و گروه‌های خاص	۸۴۰	۰/۰۳۹	۵	۰/۱۹۷
ممانعت از آسیب‌های اجتماعی کار در خارج از خانه	۸۵۷	۰/۰۴۰	۴	۰/۱۶۱
انتقال تجربه از طریق آموزش به شیوه استاد شاگردی بین اعضا خانواده	۸۲۱	۰/۰۳۹	۳	۰/۱۱۶
آگاهی فرد از توانایی‌های خود در فعالیت اقتصادی	۸۱۶	۰/۰۳۸	۴	۰/۱۵۳
ایجاد حس خودبستگی و اعتماد	۸۱۶	۰/۰۳۸	۴	۰/۱۵۳
صیانت از نهاد خانواده	۷۳۶	۰/۰۳۵	۳	۰/۱۰۴
جمع	۲۱۲۶۷	۱		۳/۸۶۹

جدول (۲) محاسبه ضرایب نقاط ضعف طرح کسب و کارهای خرد و خانگی

ضعف‌ها	مجموع وزن‌ها	میانگین وزن‌ها	رتبه نسبی	وزن نسبی
نبود طرح کسب و کار مناسب	۱۲۵۳	۰/۰۴۵	۴	۰/۱۸۱
ناکافی بودن اطلاعات و مهارت‌های فنی مددجویان جهت راه‌اندازی کار	۱۱۷۷	۰/۰۴۲	۵	۰/۲۱۲
دسترسی محدود مددجویان به منابع مالی برای راه‌اندازی کار	۱۱۷۳	۰/۰۴۲	۵	۰/۲۱۱
نبود پرنده مشخص برای محصولات تولیدی مددجویان کمیته	۱۱۷۶	۰/۰۴۲	۳	۰/۱۲۷
دشواری تامین نهاده‌های تولید به دلیل دور بودن مراکز عرضه نهاده‌ها	۱۱۸۸	۰/۰۴۱	۴	۰/۱۶۳
فقدان فضای فیزیکی مناسب کسب و کار	۱۱۴۲	۰/۰۴۱	۳	۰/۱۲۴
توان رقابتی کمتر کسب و کارهای خانگی در مقایسه با دیگر کسب و کارها	۱۱۳۸	۰/۰۴۱	۵	۰/۲۰۵
نشناختن سلاقی و خواسته‌های مشتریان به دلیل نبود ارتباط مستقیم	۱۱۸۱	۰/۰۴۳	۴	۰/۱۷۰
کوچک بودن مقیاس تولید	۱۱۴۵	۰/۰۴۱	۳	۰/۱۲۴
دامنه جذب نیرو محدود و استفاده صرف از نیروی کار خانوادگی	۱۱۶۲	۰/۰۴۲	۴	۰/۱۶۸
مشکل کمبود سرمایه و نقدینگی برای توسعه کار	۱۱۲۸	۰/۰۴۱	۴	۰/۱۶۳
تمایل کمتر مددجویان به راه‌اندازی کسب و کار مستقل	۱۱۷۰	۰/۰۴۲	۵	۰/۲۱۱
مزاحمت و ایجاد اخلاق در آرامش واحدهای مسکونی همجوار	۱۰۸۴	۰/۰۳۹	۳	۰/۱۱۷
عدم آگاهی مددجویان شاغل از قوانین کسب و کارهای خانگی	۱۱۲۷	۰/۰۴۱	۳	۰/۱۲۲
پایین بودن روحیه کارآفرینی در بین مددجویان	۱۱۵۸	۰/۰۴۲	۳	۰/۱۲۵
افزایش هزینه‌های تولید با توجه به مقیاس کوچک واحد تولیدی	۱۱۳۵	۰/۰۴۱	۳	۰/۱۲۳
عدم بقای کسب و کارهای خانگی در زمان رکود بازار	۱۱۵۷	۰/۰۴۲	۴	۰/۱۶۷
ناکافی بودن مدت زمان ۴ ساله حمایت‌های کمیته از مددجویان	۱۱۶۳	۰/۰۴۲	۵	۰/۲۱۰
احتمال شکست و ایجاد پیامدهای ناگوار مثل افزایش بدهی، فقر بیشتر	۱۱۶۱	۰/۰۴۲	۴	۰/۱۶۷
مخالفت همسر و یا اعضای خانواده برای راه‌اندازی	۱۱۲۵	۰/۰۴۱	۳	۰/۱۲۲
افزایش سن مددجویان دارای کسب و کارهای خانگی	۱۱۶۴	۰/۰۴۲	۴	۰/۱۶۸
ضربه خوردن اعتبار خانوادگی در صورت شکست کسب و کار	۱۱۶۴	۰/۰۴۲	۴	۰/۱۶۸
عدم آشنایی مددجویان به روش‌های تبلیغاتی برای فروش و عرضه محصول	۱۱۷۰	۰/۰۴۲	۵	۰/۲۱۱
تمایل کمتر به تغییر و پذیرش نوآوری در کسب و کار	۱۱۵۶	۰/۰۴۲	۵	۰/۲۰۸
جمع	۲۷۷۳۷	۱		۳/۹۶۶

نسبی چهارصد و چهل و سه هزارم و امکان استفاده از منابع ارزان قیمت محلی با ضریب نسبی سیصد و شصت و هشت هزارم بود. **تهدیدها:** مهمترین تهدیدهای پیش روی طرح کسب و کارهای خرد و خانگی به ترتیب اولویت شامل واردات بی رویه محصولات مشابه با قیمت کمتر با ضریب نسبی سیصد و سی و هشت هزارم، مشکلات دسترسی به بازار مناسب برای فروش محصولات تولیدی با ضریب نسبی دویست و هفتاد و نه هزارم، خرید ارزان قیمت محصولات تولیدی توسط دلالان و وجود واسطه‌های

غیر ضروری در فرآیند بازاریابی محصولات با ضریب نسبی دویست و هفتاد و هشت هزارم بود. رجوع شود به جدول شماره چهار. به منظور تعیین نوع راهبرد مناسب برای طرح کسب و کارهای خرد و خانگی به روش سوات، ضریب نهایی نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدها محاسبه شده را در ماتریس سوات جایگذاری کرده و وضعیت استقرار پذیری و راهبرد نهایی در نمودار سوات به دست آمد. با توجه به نمودار شماره یک، بالاتر بودن مجموع وزن نسبی نقاط ضعف و فرصت طرح کسب کارهای خرد و خانگی باعث شده است که کشیدگی نمودار در ناحیه بازنگری W-O بیشتر باشد در نتیجه می‌توان گفت طرح کسب و کارهای خرد و خانگی از دیدگاه مددجویان دارای نقاط ضعف و فرصت‌های بیشتری است، از این رو باید راهبردهایی را برگزید که به دنبال چیره شدن بر نقاط ضعف طرح برای یافتن فرصت‌های جدید است.

بحث و نتیجه گیری

هدف اصلی این پژوهش آسیب‌شناسی طرح کسب و کارهای خرد و خانگی کمیته امداد در استان گلستان بود. نتایج نشان داد مهمترین ضعف‌های طرح، ناکافی بودن اطلاعات و مهارت‌های فنی و تخصصی مددجویان جهت راه‌اندازی کسب و کار همسو با یافته‌های کیا کجوری و رودگر نژاد (۱۶) و نجفی و صفا (۱۵) و تمایل کمتر به تغییر و پذیرش نوآوری در کسب و کار و دسترسی محدود مددجویان به منابع مالی و اعتباری برای راه‌اندازی کسب و کار همسو با یافته‌های سعدی و حیدری (۱۷) و عدم آشنایی مددجویان به روش‌های تبلیغاتی برای فروش و عرضه محصول تولیدی به بازار مصرف و ناکافی بودن مدت زمان چهارساله حمایت‌های کمیته امداد از مددجویان بود. مهمترین فرصت‌های طرح فراهم بودن زمینه برخورداری از آموزش‌های رایگان فنی و حرفه‌ای مطابقت با یافته‌های عبدالله‌زاده و همکاران (۱۹) و حمایت‌های مالی و اعتباری از طریق وام‌های کم‌بهره توسط کمیته امداد در مراحل اولیه کسب و کار، تجربه کردن کار جمعی و فرصت قرار گرفتن در شبکه‌های اجتماعی و امکان استفاده از منابع ارزان قیمت محلی بود. همچنین وضعیت استقرار پذیری عوامل تاثیرگذار طرح کسب و کارهای خرد و خانگی کمیته امداد از دیدگاه مددجویان نشان داد طرح کسب کارهای خرد و خانگی دارای نقاط ضعف و فرصت‌های بیشتری است. این بدان معناست که باید راهبردهایی را برگزید که به دنبال چیره شدن بر نقاط ضعف طرح برای یافتن فرصت‌های جدید بود یعنی با بهره جستن از فرصت‌ها نقاط ضعف مهم طرح را کاهش داده یا از بین ببریم.

محدودیت‌ها: پژوهش حاضر با محدودیت‌هایی روبه‌رو بود که از جمله می‌توان به مشکل دسترسی به برخی مددجویان به دلیل دوری محل زندگی آنان و سطح پایین سواد اکثر آنان اشاره کرد. مشکل مربوط به دسترسی به مددجویان با مراجعه متعدد محقق به محل زندگی آنان و مشکل سطح پایین سواد با صرف وقت بیشتر از سوی محقق در خواندن سوالات و اخذ پاسخ از مددجویان رفع شد.

پیشنهادها: با توجه به نتایج تحقیق و با هدف چیره شدن بر نقاط ضعف طرح، پیشنهادها می‌گردد: - تامین و تدارک حمایت‌های مالی و اعتباری کمیته امداد از طریق وام‌های کم‌بهره در مراحل اولیه ایجاد کسب و کار و حل مشکل کمبود نقدینگی برای توسعه کسب و کار. - ساماندهی بازارهای محلی توسط کمیته امداد و حمایت از تولیدات کسب و کارهای خانگی و حذف دلالان در چرخه بازاریابی محصول. - لزوم برنامه‌ریزی برای شناسایی ظرفیت‌ها و قابلیت‌های هر یک از مناطق استان درباره ساماندهی کسب و کارهای خانگی. - پیش‌بینی و اجرای برنامه‌های ترویجی و آموزشی با هدف ارتقای دانش، بینش و مهارت اعضای خانواده‌های روستایی و افزایش روحیه کارآفرینی در بین مددجویان. - برنندسازی محصولات تولیدی مددجویان و فراهم کردن زمینه موثر برای حضور کارآفرینان مشاغل خانگی در نمایشگاه‌ها برای عرضه محصولات تولیدی خود. - توسعه انواع پوشش‌های بیمه‌ای برای مددجویان فعال در واحدهای اقتصادی با هدف حمایت و بقای آن‌ها

در زمان رکود بازار. -توسعه حمایت‌های دولتی در زمینه بازاریابی و بازاریابی برای عرضه محصولات مشاغل خانگی.

منابع

References:

1. Chaharbashloo H, Ataran A, Aslani B. Role of universities in developing entrepreneurial culture: a comparative study. national conference on entrepreneurial university (knowledge-based industry), May 15, 2013 15, Mazandaran university, Babolsar, Iran. [Persian].
2. Cheraghi H, Cheraghi A, Poorafkari N. The effect of self-employment loans on the sustainable employment of the patients at Imam Khomeini relief committee in Abadan. Quarterly journal of social development. 9 (2): 203-216. [Persian].
3. Khoshkdaman M. An Overview of employment and self-sufficiency schemes of the Imam Khomeini relief committee. Social science monthly magazine. 1 (109): 86-90. [Persian].
4. Mohtaram S, Mahboobi MR, Abdollahzade GH. The role of supportive institutions in the development of entrepreneurship: studying employment plans of the Imam Khomeini relief committee (RA). Journal of entrepreneurship in agriculture. 2 (4): 75-92. [Persian].
5. Kiakjori K, Rudgarnezhad F. Providing conceptual model of entrepreneurial learning. Quarterly of management development. 2009, 3: 43-52. [Persian].
6. Feldman D. The devil is in the detail: converting good research into publishable articles. Journal of management. 2004; 30 (1): 1-6.
7. Hisrich R, Peters M. Entrepreneurship. Translation: Feysbakhsh A. Taghiyari H. Scientific publication of Sharif university of technology. Tehran. 2009. [Persian].
8. Fry F. Entrepreneurship: approach Engle Woodcliffs prentice hall. 1993: 142-159.
9. Kuratko D, Hodgetts R. Entrepreneurship: a contemporary approach, 3rd ed. NY: the Dryden press; 1989.
10. Hisrich RD, Peters M. Entrepreneurship. Mc Graw Hill, New York.2002.
11. Taghibeigi M, Agahi H, Mirakzadeh V. The study of barriers and appropriate strategies for developing rural household jobs in Islamabad "ity. Journal of rural research. 2014, 5(2): 283- 310. [Persian].
12. Mirlofti M, Alavizadeh A, Bedakhsh Y. Pathology the impacts of home care development in rural areas: case study of Dishmok county villages in Kohgiluyeh. Journal of rural planning and research. 2014, 3(5): 1-11. [Persian].
13. Najafi B, Safa L. Investigating entrepreneurial home-based businesses and their barriers and their development challenges in rural areas. Entrepreneurship in agriculture. 2014, 1(2): 61- 73. [Persian].
14. Saadi H, Heidari F. Household business cooperatives in Hamedan province (challenges and solution). entrepreneurship development magazine. 2013, 6(1): 87- 104. [Persian].
15. Agahi H, Mirakzadeh A, Taghibeigi M. Prioritizing the factors affecting the development of home womens rural workers. Women and society quarterly. 2012, 3(3): 181-203. [Persian].
16. Abdollahzade GH, Kolagar P, Mahboobi M, Abedisarvestani A. Requirements for business start-up in the rural areas of Golestan province and the impact of technical and vocational training on them. Journal of rural planning and research.2014, 3(6): 103- 116. [Persian].
17. Welsch HP, Young EC. The information source selection decision: the role of entrepreneurial characteristics. Journal of small business management. 1993, 20 (4): 583-589.
18. Mambula C. Perceptions of SME growth constraints in Nigeria. Journal of small business management. 2002, 40 (1): 58-65.
19. Kantarbayeva A. Breakingdown administrative barriers to entrepreneurship in Kazakhstan. Center for international private enterprise. Washington DC, USA. 2007.
20. Tambunan T. Trade liberalization effects on the development of small and medium-sized enterprises in Indonesia: a case study. Asia Pacific development journal. 2008, 15 (2):35- 68.
21. Kalantaridis C, Bika Z. Entrepreneurial origin and the configuration of innovation in rural areas: the case of Cumbria. North West England. Environment and planning. 2011, 43 (4): 866-884.
22. Maya I, Anton M. Barrier factors and potential solutions for Indonesian SMEs. Procedia economics and finance. 2012, 4: 3- 12.
23. Galloway L, Kapasi I. Rural home-based businesses and their contribution to rural lives: an exploratory study. Research report, Heriot-Watt university. Edinburgh. 2014.
24. Management planning and information technology of the Imam Khomeini relief committee of Golestan province. Statistical yearbook. 2013. [Persian].
25. Lawshe CH. A quantitative approach to content validity. Personnel psych. 1975, 28: 563-575.
26. Waltz CF, Bausell RB. Nursing research: design, statistics, and computer analysis. Philadelphia: W. B. Saunders Co; 1981: 45.
27. Moradimasihi V. Strategic planning in metropolis. Tehran: procurement and urban planning press. 2005. [Persian].
28. Latifi S, Sadi, H, Zoleykhaiesayar L. Strategic analysis of livestock and animal husbandry cooperatives in Hamedan province. Journal of cooperative and agriculture. 2013, 5 (2): 25-45. [Persian].